

آزادی مطبوعات در دنیا

تا چه اندازه محترم شمرده میشود

سال ۱۹۶۰ میلادی از این نظر حائز اهمیت است که پیاره‌ای از کشورها استقلال داده شده و مردم مستعمره‌های سابق از نعمت آزادی برخوردار گردیده‌اند ولی از آنجائی که آزادی بتمام معنی کلمه در سال گذشته تحقق نپذیرفته است اهمیت آن در نظر علاقمندان بدموکراسی موردتامل خواهد بود .

مطبوعات کوبا در تمام دوره سال ۱۹۶۰ با تضییقات طاقت فرسای فیدل کاسترو روبرو بوده‌اند و يك کلمه نتوانسته‌اند بحق یا ناحق علیه رژیم کنونی آن کشور چیزی بنویسند . مقامات چین ملی یکی از روزنامه نویسهای معروف فوآموز را بنامی‌چن که مقالات انتقادی علیه چیان کای‌چک نوشته بود بلادرنگ دستگیر و زندانی کردند .

برزیدنت سوکارنو کلیه روزنامه نگاران اندونزی را واداشته است تا نسبت بر رژیم فعلی این کشور سوگند و فاداری یاد نمایند و بارباب جراید خاطر نشان گردیده که هرگاه بنشر مقالاتی مبادرت نمایند که مخالف مقتضیات باشد فوراً پی‌چون و چرا امتیاز آن لغو و ابطال خواهد شد جمال عبدالناصر کلیه جراید و مجلات مصر را ملی و به حقیقت مصادره کرده‌است و مندرجات جراید این کشور همه بلااستثناء در اطراف فعالیتها و اقدامات مفید مقامات قاهره دور میزند که از شخص ناصر الهام میگیرند .

حکومت سیلان بر اساس يك نوع دموکراسی من درآوردی استوار گردیده و بانو میریماو باندرایك نخبست وزیر این کشور برای جرایدیکه هنگام انتخابات با او مخالف بوده‌اند تضییقات فراوانی فراهم نموده است از میان هفده کشور تازه استقلال یافته و نو بنیاد افریقا

فقط مردم يك مملكت يعنى نيچريه تا اندازه‌اي از آزادی بيان و قلم برخوردار بوده‌اند .

سال گذشته كشورهاي از نعمت آزادی محروم گرديده‌اند كه قانون اساسي آنها آزادی قلم را تضمين کرده است .

عجب اين است كه ضمن تدوين قانون اساسي كلييه كشورهاي عالم حتى ممالك پشت برده آهني صراحتاً آزادی قلم تضمين گرديده ولي در هيچيك از كشورها اصول مدون قوانين اساسي بتمام معني كلمه مراعات نميشود .

درميان يكصد و چهل و پنج كشور زنده عالم شايد فقط سي و پنج مملكت بالنسبه از آزادی مطبوعات برخوردار باشند و جرايد و مجلات بتوانند بي دغدغه خاطر معايب و نواقص اجتماعي و تضلقات و اعمال ناپسند اعضاي هيئت حاكمه را مورد انتقاد قرار دهند .

در كشورهاي افريقا و آسيا و منطقه خاورميانه گواينكه در حاضر همه سنك آزادی را بسينه مي‌زند ولي در حلي عمل با آزادی قلم مخالفند و براي ارباب مطبوعات محدوديتهايي بوجود آمده است كه نخواهند توانست مكونات ضميمه خود را بروي كاغذ بياورند .

كشورهاي نو بنياد افريقايي كه تازه از قيد استعمار و بردگي بيگانگان نجات يافته‌اند بجاي اينكه راه و روش حكومت هاي دموكراسي را سرمشق خود قرار دهند به تبعيت جمهوري لبريا كه يكصد و سي و چهار سال است مطبوعات را از قيد و محدوديت نموده با آزادی و اشاهه دموكراسي مخالفت مي‌ورزند .

محدوديتهايي هم كه در كشورهاي افريقائي براي ارباب قلم بوجود آمده يكدرجه و يكنواخت نيست بلكه شدت و ضعف دارد .

مثلاً در بعضي كشورها مندرجات جرايد و مجلات داخلي را قبلاً سانسور مي‌كنند تا مطلبي بر خلاف مصالح دولت هاي وقت انتشار نيابد ولي نسبت به جرايد و مجلات خارجي آن قدرها شدت عمل بخرج نميدهند :

از طرفي در بعضي كشورها هم براي جرايد داخلي وهم براي

مجلات خارجی اهمیت فراوان قائل میباشند و نسبت بمطالب مندرجه مطبوعات اهم از داخلی و خارجی مراقبت شدید بعمل میاورند .

کما اینکه همین چند روز پیش مامورین سرحدی حبشه از ورود یکی از مجلات امریکا که مقاله ای راجع بکودتای اخیر آدیس آبابا و عملیات ناروای هیلاسلاسی نوشته بود اصولاً جلو گیری نموده و بسته محتوی مجله مزبور را بآمریکا اعاده دادند .

در سازمان ملل متفق اغلب نمایندگان که سنک آزادی را بسینه می زنند که دولتهای متبوع آنان بیشتر اصول و مبانی آزادی را پای مال کرده اند .

اداره نظارت مطبوعات اندونزی مطالب هر گونه نشریه ایرا قبل از چاپ سانسور و از چاپ و انتشار قسمت هائی که برخلاف مقتضیات تشخیص داده می شود جلو گیری میکند در اندونزی تا چهار ماه پیش شصت و پنج مجله و روزنامه منتشر میگردید و دولت ناکهان امیتاز کلیه آنها را بطور دسته جمعی ابطال کرد و پس از چند روز فقط صلاحیت پنجاه و پنج نفر از باب مطبوعات مورد تأیید قرار گرفت و ده نفر بقیه چون مشکوک و مظنون بمخالفت بادولت بودند از انتشار روزنامه و مجله ممنوع گردیدند .

در ویتنام جنوبی از باب مطبوعات و طبقه روشنفکر بامشکلات بیشتری روبرو می باشند و در آن جا هر گاه روزنامه نویسان و تصنیف سازان مورد تعقیب قرار گرفته افراد بلا فصل خانوادگی آنان نیز زندانی خواهند شد .

کشور کوچک و محقر یمن نیز از این وضع مستثنی نیست و امام یمن شخصا حتی تلگرافاتی را هم که به خارج مخا بره می شود سانسور میکند .

مقررات سانسور قوانین مربوط بنظارت مطبوعات در بعضی از کشورها باندازه ای بی منطق و غیر معقول است که حدودی بر آن متصور نیست .

در این قبیل کشورها مسئولین امر باستناد جزئی اشتباهی

ولو از روی عدم سوء نیت هم که باشد نویسندگان جراید را دچار زحمت میکنند .

مثلاچندی پیش اداره سانسور رباط روزنامه «صدای مراکش» را فقط باین علت که نام سلطان محمد خامس را بدون تشدیدسیم چاپ و منتشر کرده بود سه روز توقیف نمود .

ارباب جراید افریقای جنوبی ظاهرا از آزادی قلم برخوردار می باشند ولی بقدری قوانین غلاظ و شداد راجع به مطبوعات وضع و تصویب گردیده که دست و پای نویسندگان بسته شده است روزنامه های هندوستان کم و بیش بهمان درجه که مطبوعات امریکا از آزادی قلم برخوردار می باشند آزادی عمل دارند و نهرو شخصاً مراقب است که حتی الامکان برای ارباب مطبوعات تضییقاتی فراهم نشود .

در هندوستان روزنامه نویسها را بی جهت پیاپی میز محاکمه نمیکشند و حتی اگر بخود نهرو هم اهانتی بشود موضوع را نادیده می گیرند .

مطبوعات فرانسه بصورت ظاهر آزادی عمل دارند .

اما بعد از جنگ جهانگیر دوم توقیف جراید از طرف دولت يك امرهادی و پیش پا افتاده ای شده و پرزیدنت دو گل در این زمینه گوی سبقت را از پیشینیان ربوده است و اشانی و مطالعات فرنگی انتشار مقالات تحریک آمیز راجع بکارزارهای الجزایر قدغن و ممنوع میباشد و مطابق ماده سی ام قانون اساسی جدید حتی فرماندار های محلی هم نخواهند توانست دستور توقیف جراید متعاضف را صادر نمایند .

در پاره ای از کشورها روزنامه نویسهای ناصالح را تطمیع می کنند تا از انتشار مطالب زننده ای علیه دولت جلوگیری بعمل بیاید .

غنا یکی از کشورهاست و قوام نگرومه بساتیه مصالح مورد احتیاج ارباب جراید از قبیل کاغذ و حروف و ماشین چاپ و حتی کمکهای نقدی بطرز گوناگون موافقت ارباب مطبوعات را جلب می کند .

روزنامه‌های «ابونینک نیوز» و «کاناتاایمر» چاپ اکره از جرایدی هستند که از دولت پشتیبانی می‌کنند و بهمین لحاظ در ظرف سه سال گذشته بکمک قوام نکرومه مبالغ هنگفتی بجیب زده‌اند.

روزنامه «آشانتی پایولیز» بر خلاف گاهی نکرومه و اعضای هیئت دولت را بزیر تازیانه انتقاد میکشد و بهمین سبب نه فقط از کمک دولت منافع نمیگردد بلکه اغلب اوقات در محاق تعطیل فرو میرود.

روزنامه‌های ایرلند در طرح هر گونه مطلب و چاپ هر نوع مقاله‌ای آزادند جز در مورد کلیسای کاتولیک که مطلقاً چیزی نباید علیه مقامات روحانی بنویسند و احترام کلیسای کاتولیک را از هر جهت باید مراعات نمایند.

در بعضی کشورها از طرف دولت تضيیقاتی برای مطبوعات فراهم نمیشود.

ولی نویسندگان جراید گاهی بوسیله طبقات مختلف مردم مورد حمله قرار میگیرند و از تلفات جانی و مالی بی بهره نمیانند.

مثلاً چندی پیش که رژیم دیکتاتوری پرون در آرژانتین سقوط کرد ناگهان گروهی از طرفداران رژیم سابق علیه دولت وقت قیام و ضمناً ادارات جراید مخالف را غارت و تاراج نمودند.

روزنامه نویسهای ایالات متحده بلاشبهه بیشتر از سایر جریده نگاران عالم آزادی عمل دارند و در آنجا هیچگونه قید و بندی برای ادب و مطبوعات فراهم نگردیده است.

با این وصف بنگاه بین المللی مطبوعات که احترام فوق العاده‌ای برای آزادی قلم قائل است عدم نشر بعضی از اخبار دولتی را بوسیله مقامات رسمی بگونه محدودیت و تضيیق تلقی و همین اقدام دولت را بعدم آزادی مطبوعات تعبیر می‌کند.

بشر در همه جا طالب آزادی است و مردم مایلند از جریان واقعی اوضاع اطلاع حاصل کنند.

در باره گونه اگر جراید نتوانند پاره‌ای وقایع را با اطلاع عامه برسانند بوسیله دیگری چگونگی اوضاع را منتشر میکنند.

در کشورهای پشت پرده آهنین يك سطر بدون اجازه و موافقت مقامات دولتی درجرايد نوشته نمی شود و اصولاً مطالب، مجلات و جراید را مامورین دولتی تهیه می کنند .

سکنه برلین شرقی که بناحیه غربی میروند پس از مراجعت يك یادو نسخه از جراید آنجا را زیرلب اسهای خود مخفی و بمنازل خود مراجعت می کنند تا دوستان و بستگان آنان نیز با مطالعه جراید چاپ برلین غربی به حقیقت اوضاع واقف شوند .

در میان جراید کشورهای کمونیستی روزنامه های لهستان شاید بالنسبه از آزادی بیشتری برخوردار باشند و تا این اواخر خرید و فروش نشریه های ورشورا در روسیه شوروی جلو گیری مینمودند . چندی پیش که این ممنوعیت بر طرف گردید سکنه مسکو با شتیاق مطالعه مطالب متنوع و گوناگونی که در مطبوعات شوروی مشاهده میشود برابرده های روزنامه فروشی و کیوسک ها صف میکشیدند تا شاید بتوانند یکی از روزنامه چاپ لهستان را خریداری نمایند .

حکومت اسرائیل نیز با آزادی قلم بطور نامحدود مخالف است و سال گذشته کاترین کانز سخنگوی حکومت نامبرده اظهار داشت که هر گاه جراید و مجلات اسرائیل ضمن تهیه و چاپ مقالات خود مقتضیات را رعایت نمایند دولت ناگزیر بر اوست در قوا نین تجدید نظر کند .

در پایان این نکته را تذکر باید داد که مراقبت و نظارت شدید مقامات دولتی کشورهای جهان و کوشش برای جلو گیری از انتشار باره ای مطالب و اکنش تحریر کاتی است که بمنظور اخلال در نظام عمومی از طرف عوامل کمونیستی بعمل می آید .

توقیف بلاموجه جراید و محدودیت آزادی مطبوعات گواينکه بجای خود مذموم و ناپسندیده است ولی ارباب قلم نیز بنوبه خود باید امکانات و مقتضیات و مصالح عمومی را در نظر بگیرند و از نشر مطالب غیر واقع و تحریک آمیزی که باعث تشویش افکار میشود خودداری و اجتناب نمایند .

از - تایم